

Opinions towards Health Monitoring & Evaluation System of the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health

Kanokkarn Kedsarin^{1*} and Somkiat Wanthana²

¹ Master Student, Department of Political Science and Public Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Thailand

² Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: kanokkarn.ked@ku.th

ABSTRACT

This research aimed to (1) examine the level of opinions toward the health monitoring and evaluation information system; (2) compare opinions toward the health monitoring and evaluation information system according to personal factors; and (3) examine the relationship between information system usage factors and opinions toward the health monitoring and evaluation information system of the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health. This study employed a quantitative research design. The sample consisted of 310 personnel from the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health, selected using stratified sampling with proportional allocation. Data were collected using a questionnaire and analyzed using a statistical software package. The statistical methods employed included frequency, percentage, mean, standard deviation, independent samples t-test, one-way analysis of variance (One-Way ANOVA), and Pearson's product-moment correlation coefficient. The level of statistical significance was set at .05. The results revealed that: (1) the overall level of opinions toward the health monitoring and evaluation information system was moderate. Among the dimensions examined, operational efficiency had the highest mean score and was rated at a high level; (2) personnel with different ages, job positions, and lengths of work experience had significantly different opinions toward the health monitoring and evaluation information system, whereas personnel with different sexes and educational levels did not differ significantly in their opinions; and (3) information system usage factors were strongly and positively correlated with opinions toward the health monitoring and evaluation information system. Among the information system usage factors, the utilization of data and information in work practices showed the strongest positive correlation with opinions toward the system.

Keywords: Health Monitoring and Evaluation System, System Usage Factors, Ministry of Public Health

ความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพของสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กนกกาญจน์ เกษรินทร์^{1*} และ สมเกียรติ วันทะนะ²

¹ นิสิตปริญญาโท ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

² คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: kanokkarn.ked@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการใช้งานระบบสารสนเทศกับระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 310 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยอาศัยสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการศึกษาพบว่า 1) ความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีอายุ ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ เพศและระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน 3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ และพบว่า ด้านการนำข้อมูล/สารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ มากที่สุด

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศในการกำกับติดตาม, ปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศ, กระทรวงสาธารณสุข

© 2026 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน การบริหารจัดการภาครัฐ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย การบริหารงาน และการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะด้านสาธารณสุขซึ่งเป็นระบบที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยตรง รัฐบาลและกระทรวงสาธารณสุขจึงได้กำหนดนโยบายสำคัญในการพัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพดิจิทัลให้มีความเชื่อมโยงและสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ ตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. 2560 – 2579) (กระทรวงสาธารณสุข, 2561) และแผนพัฒนาระบบสุขภาพดิจิทัลของประเทศ ซึ่งมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ระบบสารสนเทศจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรภาครัฐให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2567)

การดำเนินงานโครงการของกระทรวงสาธารณสุขขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข ดำเนินการภายใต้แผนงาน โครงการ และตัวชี้วัด ผ่านหน่วยงานในราชการส่วนภูมิภาคสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการประเมินภาพรวมระยะแรก (พ.ศ. 2560 - 2564) พบว่า ผลการดำเนินงานบางส่วนยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ระบบการกำกับ ติดตาม จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่ากระทรวงสาธารณสุขจะมีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านสุขภาพ ซึ่งมี 3 ระบบหลักสำคัญ ได้แก่ ระบบรายงานมาตรฐานข้อมูล 43 แฟ้ม Health Data Center (HDC), ระบบตัวชี้วัด (ยุทธศาสตร์ 20 ปี) Health KPI และระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ Strategic Management System (SMS) (กระทรวงสาธารณสุข, 2561) แต่ในทางปฏิบัติยังพบข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาความซ้ำซ้อนของข้อมูล ความแตกต่างของรูปแบบรายงานระหว่างหน่วยงาน การเชื่อมโยงข้อมูลที่ยังไม่สมบูรณ์ อีกทั้งยังขาดข้อมูลที่สะท้อนมุมมองของบุคลากรซึ่งเป็นผู้ใช้งานระบบดังกล่าว และยังไม่ชัดเจนว่าปัจจัยด้านการใช้งานระบบสารสนเทศในด้านใดที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศ ช่องว่างดังกล่าวจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากผู้ใช้งานโดยตรง

จากความเป็นมาและความสำคัญ และข้อจำกัดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรผู้ใช้งานระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านสุขภาพของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จึงมีความสำคัญต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานจริงของหน่วยงาน ทั้งในด้านประสิทธิภาพการใช้งาน ความน่าเชื่อถือของข้อมูล และการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงระบบสารสนเทศด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุขให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และรองรับการบริหารจัดการด้านสุขภาพของประเทศในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการใช้งานระบบสารสนเทศกับระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

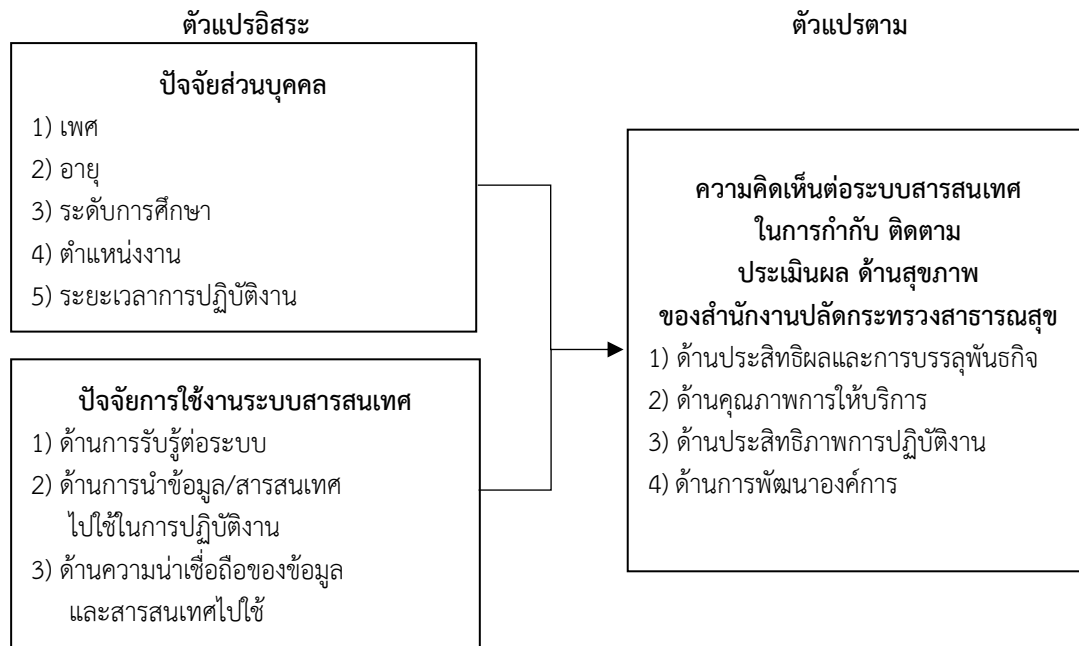
การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดภายใต้แนวคิดและทฤษฎีสำคัญ ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้งานระบบสารสนเทศ และแนวคิดการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการขององค์กรภาครัฐ

ผู้วิจัยกำหนดปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศตามแนวคิดของ วุฒินันท์ รัตน์ (2564) ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้ต่อระบบ 2) ด้านการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติงาน และ 3) ด้านความน่าเชื่อถือของข้อมูลและสารสนเทศที่นำไปใช้ โดยปัจจัยทั้ง 3 ด้านสะท้อนว่า ความสำเร็จของระบบสารสนเทศมิได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับการใช้ที่ผู้ใช้งานรับรู้คุณค่าของระบบ สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้จริง และมีความเชื่อมั่นในคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับจากระบบ

ในส่วนของตัวแปรตาม ผู้วิจัยประยุกต์ใช้จากแนวคิดการกำกับติดตามการดำเนินการขององค์กรภาครัฐ ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Management Quality Award: PMQA) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2567) โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านประสิทธิผลและการบรรลุพันธกิจ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และด้านการพัฒนาองค์กร

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานพัฒนาศาสตร์สาธารณสุข ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 76 แห่ง และสำนักงานเขตสุขภาพที่ 1 – 12 จำนวน 12 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,369 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน กำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) จากประชากรทั้งหมด 1,369 คน และใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิโดยจัดสรรตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้น (Stratified Sampling with Proportional Allocation) โดยกำหนดหน่วยงานสังกัดส่วนภูมิภาคเป็นชั้นภูมิ และคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วยงานตามสูตร ดังสูตรต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ n = กลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมให้มีเท่ากับ .05

แทนค่า

$$n = \frac{1,369}{1 + 1,369(0.05)^2}$$

$$n = 309.51$$

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงกำหนดที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างให้เป็นจำนวนเต็มคือ 310 ตัวอย่างจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในแต่ละหน่วยงานตามจำนวนที่จัดสรรไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านการใช้งานระบบสารสนเทศ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ โดยส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (Linkert, 1932) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

$$\text{เกณฑ์ค่าเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{เกณฑ์ค่าเฉลี่ย} = \frac{5 - 1}{3}$$

$$\text{เกณฑ์ค่าเฉลี่ย} = 1.33$$

จากเกณฑ์ข้างต้นมีความหมาย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33 คะแนน แสดงว่าบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.34-3.67 คะแนน แสดงว่าบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.68-5.00 คะแนน แสดงว่า บุคลากรส่วนภูมิภาคสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และกำหนดเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบพบว่าข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50–1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคลากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน และตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1990) พบว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.960 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ต่อระบบเท่ากับ 0.768 ด้านการนำข้อมูล/สารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานเท่ากับ 0.892 ด้านความน่าเชื่อถือของข้อมูล/สารสนเทศเท่ากับ 0.917 ด้านประสิทธิผลและการบรรลุพันธกิจเท่ากับ 0.852 ด้านคุณภาพการให้บริการเท่ากับ 0.924 ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเท่ากับ 0.823 และด้านการพัฒนาองค์การเท่ากับ 0.835 ซึ่งทุกด้านมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ยอมรับได้สำหรับนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 จัดทำตารางรายชื่อหน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขในราชการส่วนภูมิภาค

4.2 จัดทำแบบสอบถามออนไลน์ Google Form พร้อมลิงค์แบบสอบถามออนไลน์

4.3 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และส่งแบบสอบถามออนไลน์ผ่านอีเมลล์ของกลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์สาธารณสุข และผ่านกลุ่มไลน์เครือข่ายนักยุทธศาสตร์สาธารณสุข กลุ่มไลน์หัวหน้ายุทธศาสตร์สาธารณสุขกระทรวงสาธารณสุข โดยติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

4.5 นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมแบบสอบถามไปประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

5.1 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

5.2 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

5.3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศฯ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้การทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) สำหรับตัวแปรเพศ และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) สำหรับอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD)

5.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศกับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ ของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านประสิทธิผลและการบรรลุพันธกิจ	3.68	0.739	มาก
2. ด้านคุณภาพการให้บริการ	3.41	0.884	ปานกลาง
3. ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	3.81	0.716	มาก
4. ด้านการพัฒนาองค์กร	3.67	0.662	ปานกลาง
รวม	3.64	0.659	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.659) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.716) ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านคุณภาพการให้บริการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.884)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
เพศ	0.310		✓
อายุ	0.000	✓	
ระดับการศึกษา	0.729		✓
ตำแหน่งงาน	0.000	✓	
ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน	0.011	✓	

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปตัวแปรปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้ทดสอบสมมติฐานได้ ดังนี้

1. เพศ จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่มีเพศที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพ แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คำนัยสำคัญเท่ากับ 0.310 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ บุคลากรสำนักงานปลัดฯ ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพไม่แตกต่างกัน

2. อายุ จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่มีอายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพ แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คำนัยสำคัญเท่ากับ 0.000 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ บุคลากรสำนักงานปลัดฯ ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ แตกต่างกัน จากนั้นนำไปเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ โดยกลุ่มอายุ 31–40 ปี ($\bar{X} = 3.672$) มีความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 3.447$) ขณะที่กลุ่มอายุ 51–60 ปี ($\bar{X} = 3.920$) มีความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 3.447$) กลุ่มอายุ 31–40 ปี ($\bar{X} = 3.672$) และกลุ่มอายุ 41–50 ปี ($\bar{X} = 3.504$)

3. ระดับการศึกษา จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพ แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คำนัยสำคัญเท่ากับ 0.729 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ บุคลากรสำนักงานปลัดฯ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ ไม่แตกต่างกัน

4. ตำแหน่งงาน บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่มีตำแหน่งงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพ แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คำนัยสำคัญเท่ากับ 0.000 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ บุคลากรสำนักงานปลัดฯ ที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ แตกต่างกัน จากนั้นนำไปเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ โดยกลุ่มนักวิชาการสาธารณสุข ($\bar{X} = 3.783$) มีความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่ม นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ($\bar{X} = 3.426$) และกลุ่ม ตำแหน่งงานประเภทอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.790$) มีความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่ม นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ($\bar{X} = 3.426$)

5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านสุขภาพ แตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่านี้สำคัญเท่ากับ 0.011 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ บุคลากรสำนักงานปลัดฯ ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ แตกต่างกัน จากนั้นนำไปเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ โดยกลุ่มที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.754$) มีความคิดเห็นสูงกว่ากลุ่มที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 1 ปี ($\bar{X} = 3.360$) และกลุ่มที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี ($\bar{X} = 3.455$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการใช้งานระบบสารสนเทศกับระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศกับระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ

ปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศ	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านการรับรู้ต่อระบบ	.56	< 0.001	ปานกลาง
ด้านการนำข้อมูล/สารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน	.81	< 0.001	สูง
ด้านความน่าเชื่อถือของข้อมูล/สารสนเทศที่นำไปใช้	.69	< 0.001	ปานกลาง
ภาพรวม	.81	< 0.001	สูง

หมายเหตุ: r = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศกับระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ โดยในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r = 0.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในทุกด้าน โดยด้านการนำข้อมูล/สารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = 0.81$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการรับรู้ต่อระบบ และด้านความน่าเชื่อถือของข้อมูล/สารสนเทศที่นำไปใช้ ($r = 0.56$ และ 0.69 ตามลำดับ)

อภิปรายผล

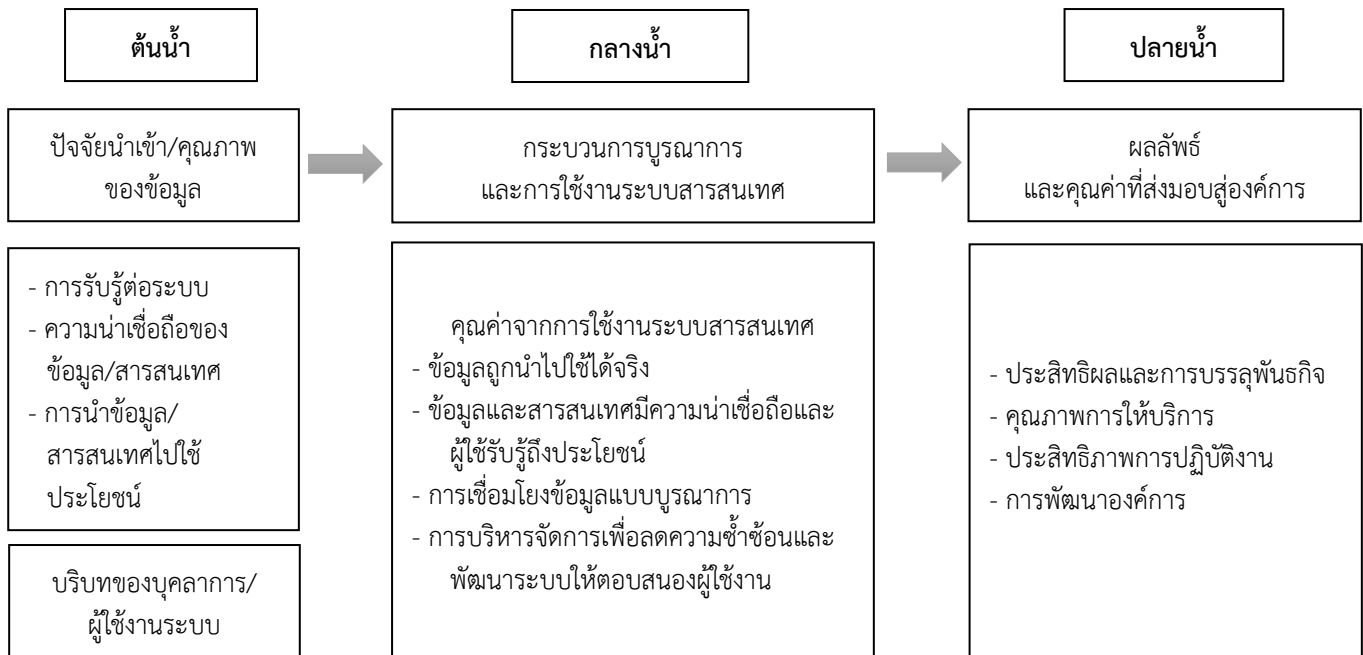
จากผลการศึกษา สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขมีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านสุขภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ขณะที่ด้านคุณภาพการให้บริการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผลดังกล่าวอาจอธิบายได้จากบริบทการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีการใช้ระบบ HDC, Health KPI และ SMS เพื่อสนับสนุนการรายงานการติดตามตัวชี้วัด และการบริหารแผนงานและโครงการ ระบบจึงช่วยให้บุคลากรสามารถเข้าถึงข้อมูลและติดตามผลการดำเนินงานได้สะดวกรวดเร็วขึ้น อย่างไรก็ตามการนำข้อมูลจากระบบไปใช้สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ เช่น การวิเคราะห์ความต้องการของผู้รับบริการ การลดข้อผิดพลาด และการวางแผนบริการให้ตอบสนองต่อความต้องการ ยังอาจดำเนินการได้ไม่เต็มศักยภาพ จึงอาจทำให้ด้านคุณภาพการให้บริการมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น เมื่อพิจารณาด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับงานวิจัยของ วุฒินันท์ รัตนะ (2564) ที่ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ความถูกต้อง ความครบถ้วน และความน่าเชื่อถือของสารสนเทศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพของบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีอายุ ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ส่วนบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีเพศ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ผลการศึกษาครั้งนี้แตกต่างจากการศึกษาของ นวียา อินทร์มี และภริดา ชัยรัตน์ (2567) ที่ศึกษาความคิดเห็นในการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรกรมประชาสัมพันธ์ และพบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้งานระบบไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอาจเป็นเพราะบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยี เมื่อต้องใช้งานระบบอาจพบว่ายังมีปัญหาความเข้าใจไม่เป็นปัจจุบัน จึงทำให้เห็นถึงข้อจำกัดของระบบมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับ สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลในส่วนของตำแหน่งงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอาจเป็นเพราะตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการใช้งานระบบและส่วนใหญ่เป็นผู้บันทึกข้อมูล รายงานผลและใช้ข้อมูลเชิงลึกทำให้เห็นถึงปัญหาหรือข้อจำกัดของระบบ จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศน้อยกว่าตำแหน่งอื่น ๆ และบุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอาจเป็นเพราะบุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 1 ปี เป็นบุคลากรที่เพิ่งเริ่มปฏิบัติงานและเรียนรู้บทบาทหน้าที่ จึงทำให้อาจยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างข้อมูล ขั้นตอนการใช้งาน และความเชื่อมโยงของข้อมูล รวมทั้งยังไม่มีประสบการณ์ในการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ไม่มากนัก ทำให้ยังไม่เห็นถึงประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมเท่ากับบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศกับความคิดเห็นต่อระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ พบว่า ปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นต่อระบบฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในภาพรวมปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อระบบฯ ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าปัจจัยการใช้งานทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ต่อระบบ, ด้านการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และด้านความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่นำไปใช้ ต่างมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความคิดเห็นต่อระบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะด้านการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อาจเนื่องมาจาก เมื่อระบบสามารถจัดเตรียมข้อมูลที่ตอบสนองต่อการกิจของผู้ใช้งาน บุคลากรจะสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผน การกำกับติดตาม การวิเคราะห์ปัญหา และการตัดสินใจได้สะดวกขึ้น ซึ่งช่วยลดระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการกำกับ ติดตาม และประเมินผลที่ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการตรวจสอบความก้าวหน้า วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้สอดคล้องกับ กาญจน์วริน สิทธิปริชาพงษ์ (2565) ที่ศึกษาเรื่องความต้องการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย (NSRU MIS) ระดับบุคคล มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการใช้งานระบบสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านความสะดวกและง่ายต่อการใช้งานระบบมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านความปลอดภัยของระบบ และด้านข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ขณะที่ด้านความถูกต้องของข้อมูลในระบบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้งานระบบมากกว่า 10 ครั้งต่อสัปดาห์ แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้งานให้ความสำคัญกับความสะดวก ความปลอดภัย ความตรงต่อความต้องการ และความถูกต้องของข้อมูล ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการนำระบบสารสนเทศไปใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการ

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข โดยสะท้อนให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้อมูล ความเชื่อมโยงของระบบ และศักยภาพของผู้ใช้งานในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความคิดเห็นและการยอมรับการใช้งานระบบของบุคลากร

จากภาพที่ 2 อธิบายตามห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain Analysis) เริ่มต้นจากกิจกรรมต้นน้ำ (Upstream Activities) วัตถุดิบและปัจจัยตั้งต้น (Inputs & Foundation) ประกอบด้วย การรับรู้ต่อระบบ ความน่าเชื่อถือของข้อมูล/สารสนเทศ และการนำข้อมูล/สารสนเทศไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของห่วงโซ่คุณค่า ผลจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับคุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล ข้อมูลดิบที่ป้อนเข้าสู่ระบบต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นฐานรากสำคัญ การรับรู้ของผู้ใช้งาน (System Perception) ความเข้าใจและการมองเห็นประโยชน์ของบุคลากรต่อตัวระบบ รวมถึงทุนมนุษย์และบริบท (Personal Factors) ความแตกต่างทางด้านอายุ ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ ซึ่งสะท้อนว่าการพัฒนาต้นน้ำต้องคำนึงถึงความพร้อมและทักษะด้านดิจิทัลของบุคลากรหลากหลายกลุ่ม

กิจกรรมกลางน้ำ (Midstream Activities) เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานในห่วงโซ่คุณค่า (Core Processes) ได้แก่ การบูรณาการข้อมูล (Data Integration) การเชื่อมโยงฐานข้อมูลหลักเข้าด้วยกัน เพื่อแก้ปัญหาความซ้ำซ้อนของการรายงาน การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ (Data Utilization) รวมถึงกระบวนการที่บุคลากรนำเข้าและดึงข้อมูลสารสนเทศไปใช้จริงในการวิเคราะห์ วางแผน กำกับติดตามงาน และสนับสนุนการตัดสินใจในระดับพื้นที่

กิจกรรมปลายน้ำ (Downstream Activities) ผลลัพธ์และคุณค่าที่ส่งมอบ (Outputs & Value Creation) คุณค่าหรือผลสัมฤทธิ์สุดท้ายที่องค์กรและประชาชนได้รับ ในด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (Operational Efficiency) ช่วยลดระยะเวลา ขั้นตอน และความซ้ำซ้อนในการทำงานและการจัดทำรายงานของบุคลากรสาธารณสุข ประสิทธิภาพและการบรรลุพันธกิจ (Effectiveness) สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายและเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านสาธารณสุข

การพัฒนาองค์กร (Organizational Development) ยกระดับขีดความสามารถของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขให้เป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ (Data-driven Organization) อย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านสุขภาพ บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขมีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ขณะที่ด้านคุณภาพการให้บริการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล บุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่มี อายุ ตำแหน่งงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอายุและตำแหน่งงานมีค่า ($p<.001$) และระยะเวลาในการปฏิบัติงานมีค่า ($p=.011$) ส่วนบุคลากรที่มีเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศไม่แตกต่างกัน โดยมีค่า ($p=.310$) และ ($p=.729$) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศกับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศ ปัจจัยการใช้งานระบบสารสนเทศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านสุขภาพโดยภาพรวมในระดับสูง ($r=.81$, $p<.001$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนำข้อมูล/สารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r=.81$, $p<.001$) ส่วนด้านความน่าเชื่อถือของข้อมูล/สารสนเทศที่นำไปใช้ ($r=.69$, $p<.001$) และด้านการรับรู้ต่อระบบ ($r=.56$, $p<.001$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งสะท้อนมุมมองของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านยุทธศาสตร์และสารสนเทศ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและติดตามผลการดำเนินงานด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุขในระดับพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า ระบบสารสนเทศด้านสุขภาพมีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนการบริหารจัดการ การติดตามผลการดำเนินงาน และการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจของหน่วยงาน แม้ว่าระบบจะสามารถช่วยเพิ่มความสะดวกและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีข้อจำกัดด้านการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระบบ ความซ้ำซ้อนของการรายงาน และคุณภาพของข้อมูลส่งผลต่อการใช้งานจริงของบุคลากรในระดับปฏิบัติการ

ผลการศึกษาในด้านปัจจัยส่วนบุคคลสะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ ระดับการศึกษา และบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน จะมีมุมมองและการรับรู้ต่อระบบสารสนเทศแตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและการเสริมสร้างความเข้าใจในการใช้งานระบบสารสนเทศให้เหมาะสมกับบริบทของผู้ใช้งานแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะบุคลากรที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขควรส่งเสริมการนำข้อมูลจากระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านสุขภาพไปใช้สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการให้บริการมากขึ้น โดยเฉพาะการนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ การลดข้อผิดพลาดในการให้บริการ การเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นได้อย่างรวดเร็ว และการวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการ จึงควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์จากข้อมูลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

1.2 ควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและการใช้ระบบสารสนเทศให้เหมาะสมกับบทบาทและประสบการณ์ของบุคลากร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้งานระบบและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

1.3 ควรกำหนดมาตรฐานข้อมูลด้านสุขภาพให้มีความเป็นเอกภาพทั้งในด้านรูปแบบข้อมูล วิธีการรายงาน และกระบวนการตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นเพิ่มเติมที่อาจส่งผลต่อความคิดเห็นต่อระบบสารสนเทศ เช่น วัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำ การสนับสนุนจากผู้บริหาร และความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี

2.2 ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังหน่วยงานสังกัดอื่นของกระทรวงสาธารณสุข หรือหน่วยบริการสุขภาพ ระดับต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นและรูปแบบการใช้งานระบบสารสนเทศในบริบทที่แตกต่างกัน

2.3 ควรใช้การวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และความต้องการของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศ

2.4 ควรศึกษาประสิทธิผลของระบบสารสนเทศในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านสุขภาพในมิติของผลลัพธ์เชิงนโยบายและผลกระทบต่อคุณภาพการบริหารจัดการด้านสุขภาพขององค์กร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2561). *แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. 2560-2579)*. นนทบุรี: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- กาญจน์วริน สิทธิปรีชาพงษ์. (2565). การศึกษาความต้องการการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย (NSRU MIS) ระดับบุคคล มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. *วารสารจิตวิทยาพุทธศาสตร์ประยุกต์เพื่อสังคม*, 8(1), 223–236.
- นวิยา อินทร์มี และ ภริดา ชัยรัตน์. (2567). ความคิดเห็นในการใช้งานระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรกรมประชาสัมพันธ์. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 11(4), 153–162.
- วุฒินันท์ รัตน์. (2564). *การพัฒนาแนวทางการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงพยาบาล สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์*. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2567). *คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)*. สืบค้นจาก <https://www.opdc.go.th/development/government4-0/>.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Yamane, T. (1973). *Statistics, an introductory analysis*. (3rd ed.). New York: Harper & Row.